

12 DEC. 2017

Nota

Voor burgemeester en wethouders

Nummer: 17INT02101

Datum vergadering:

Nota openbaar: Ja, de nota is openbaar

Onderwerp:

Intensiveren van de gescheiden GFT-inzameling

Advies:

1. Instemmen met een nultarief voor het huis aan huis inzamelen van GFT per 1 januari 2018;
2. De huidige GFT-containers vervangen;
3. Een extra GFT-container kost eenmalig € 50,00;
4. De eenmalige teruggave van € 30,- per 1 januari 2018 laten vervallen;
5. De kosten van inzameling en verwerking van GFT in 2018 dekken door een verhoging van het basistarief en de tarieven voor de restcontainer en deels ten laste van de voorziening te brengen.
6. Na advies van de commissie grondgebied de Raad te verzoeken in te stemmen met deze lijn en de gevolgen te betrekken bij de definitieve tarieven afvalstoffenheffing 2018.

Besluit B en W:

Conform advies

Korte samenvatting:

Volgend op de invoering van de Plastic, Metalen en Drankkartoncontainers (PMD) in 2017 gaan we per 1 januari 2018 een verdere intensivering van de gescheiden inzameling van GFT doorvoeren. Om dit te bereiken gaan we een nultarief invoeren voor de inzameling van GFT aan huis. De verwachting is dat de ingezamelde hoeveelheden flink omhoog gaan. De frequentie van lediging blijft op tweewekelijks staan. De verwachting is dat de hoeveelheid restafval kan dalen tot 4122 ton, wat overeenkomt met nog 115 kg restafval per inwoner per jaar. Daarmee wordt een grote stap gezet naar het tussendoel van 100 kg restafval per inwoner in 2020. Door de invoering van een nultarief bij de inzameling van GFT is de verwachting dat veel huishoudens voor een grotere GFT-container (240 liter) zullen gaan. Dat is ook een goed moment om de "oude GFT-containers" te vervangen voor nieuwe GFT-containers. De huidige containers zijn ruim 20 jaar oud en vertonen steeds meer gebreken. De vervanging gaat dan samen met de keuze van de inwoners voor de volumegrootte van de container. Daarnaast blijkt uit sorteerproeven dat bij de hoogbouw en recreatiewoningen een substantieel (56%) aandeel GFT in het restafval zit. Reden om ook bij de hoogbouw en recreatiewoningen te starten met een GFT-inzameling. Door het GFT op een nultarief te zetten, moeten de kosten die daarmee gemoeid zijn op andere wijze gedekt worden. Met name de hoogbouw en de recreatiewoningen (nu nog geen GFT-inzameling) zullen dan ook financieel moeten bijdragen voor de extra GFT-inzameling. Daarnaast wordt voorgesteld in 2018 geen teruggave te doen van € 30,-. Eventueel andere effecten (meer GFT, minder restafval) zijn pas later goed voorspelbaar en maken geen onderdeel uit van de financiële onderbouwing.

Aanleiding:

Verdere scheiding van afvalstromen is noodzakelijk om onze afvaldoelstellingen (100 kg restafval per inwoner in 2020 en 50 kg restafval per inwoner in 2030) te realiseren. Deze beleidsdoelstellingen zijn vastgelegd in de "Toekomstvisie Hellendoorns Afvalbeleid" en de regionale beleidsvisie "Naar een afvalloos Twente".

Na de invoering van de minicontainer voor de gescheiden inzameling van oud papier en karton (OPK) in 2015 en de minicontainer voor kunststof-, metalen- en drankkartonnen verpakkingen (PMD) in 2017 is een volgende stap de intensivering van de huidige GFT-inzameling. In de regionale aanpak Afvalloos Twente wordt ook aandacht gevraagd voor goed scheiden en het tegengaan van voedselverspilling.

huishoudens mogelijk om hun 240 liter of 140 liter GFT-container om te wisselen voor een ander volume, dat beter bij het huishouden past. De standaard zal 240 liter zijn, maar de mogelijkheid blijft om voor een 140 liter GFT-container te kiezen.

1. Waarom GFT-inzameling met een nultarief

1. GFT is een grondstof. Een tarief op GFT verlaagt de hoeveelheid GFT en verhoogt de hoeveelheid restafval. GFT-inzameling voor een nultarief geeft een duidelijk signaal af aan burgers dat het loont om GFT gescheiden aan te bieden. Met een nultarief voor GFT komt meer grondstof vrij en minder restafval.
2. Veel inwoners ervaren de dienstverlening bij gratis GFT-inzameling als beter omdat ze met het aanbieden van GFT niet een financiële afweging hoeven te maken (tariefverschil tussen 140 liter GFT en 240 liter GFT), maar volumegrootte kunnen kiezen naar behoefte.
3. Het invoeren van een nultarief voor GFT-inzameling is eenvoudig te communiceren aan bewoners. Iedereen begrijpt het.
4. Het levert per saldo een kleine, structurele besparing op. De kostenstijging voor het verwerken van meer GFT wordt opgevangen door verlaging van de kosten voor de verwerking van minder restafval.
5. Het verlaagt het variabele deel van de afvalstoffenheffing, waardoor het financieel risico voor de gemeente afneemt.
6. Het zal inwoners stimuleren om het "gemeentelijk" blad op te ruimen;

Voorstel: Per 1 januari 2018 het GFT voor een nultarief op te halen met minicontainers.

2. Inzameling Hoogbouw en recreatiewoningen

Momenteel vindt geen GFT-inzameling plaats bij hoogbouw en recreatiewoningen. Het aanbod was gering en veelal niet (meer) geschikt om te composteren. Daarnaast was er op sommige locaties sprake van een hoge mate van verontreiniging van het GFT met restafval. Om toch duidelijkheid te krijgen over de inhoud van de restcontainer bij de hoogbouw hebben we op 8 november een sorteerproef gehouden (zie bijlage 2). Uit de analyse blijkt dat er nog 56% GFT in het restafval zit. Uit de sub-analyse is daarvan 15% GFT en 41% etensresten. Dit is veel meer dan verwacht en vraagt om nadere maatregelen. De milieuprestaties zijn bij hoogbouw en recreatiewoningen laag en er is wel een hoog serviceniveau (wekelijkse lediging in plaats van tweewekelijks). Daarnaast wordt er financieel niet bijgedragen in de scheiding van het GFT. Dus is het redelijk dat de hoogbouw en recreatiewoningen mee gaan betalen in de lasten van de GFT-inzameling. Dit betekent dat een aanbod naar de hoogbouw voor het gescheiden inzamelen van GFT belangrijke resultaten kan opleveren. Het gescheiden inzamelen bij hoogbouw vraagt veelal om een specifieke aanpak en maatwerk. Het betreft voornamelijk GF-afval. Probleem is dat verzamelcontainers (of ondergrondse containers) minder geschikt zijn voor de inzameling van GF(T). Langer bewaren van GFT veroorzaakt stankoverlast. De fractie koekt aan in de containers en volle containers zijn erg zwaar. Het is daarom een uitdaging om op een efficiënte wijze GFT in te zamelen bij hoogbouw. Mogelijk dat hiervoor ook extra (inzamel)middelen beschikbaar gesteld moeten worden om een goed resultaat te bereiken. De bewoners van hoogbouw moeten intensief betrokken worden om een goede GFT-scheiding te realiseren. Hierop zal een intensief communicatietraject worden gezet. Een mogelijkheid kan zijn om de bewoners de beschikking te geven over een kleine GFT-bak voor in de keuken. Naar behoefte kan dit bakje dan geleased worden in een centraal geplaatste GFT-container. Dit moet echter nog nader worden uitgewerkt. Daarnaast is het thema voedselverspilling een belangrijk onderwerp om de hoeveelheid GF(T) terug te dringen.

Effecten:

Er zullen meer huishoudens gebruik gaan maken van de GFT-container die tot nu toe, op basis van weinig aanbod en/of uit kostenoverweging, geen GFT-container hebben. De verwachting is ook dat huishoudens die nu een 140 liter GFT-container hebben deels zullen overstappen naar een 240 liter GFT-container.

Bij gemeenten waar een nultarief voor GFT-inzameling is ingevoerd is een aanzienlijke toename van het aanbod geconstateerd.

- In Twenterand (diftar) is het gemiddeld aantal aanbiedingen per jaar binnen de bebouwde kom gestegen van 3,4 naar 10. Het aantal aanbiedingen in het buitengebied bedroeg 9.
- Rova (diftar) was uitgegaan van een verdubbeling van de hoeveelheid ingezameld GFT na het invoeren van een nultarief voor gft en het herintroduceren van de GFT-inzameling in het buitengebied. Maar anno 2014 vertonen Staphorst en Steenwijkerland al een verdriedubbeling. Een enorm succes, maar critici zetten vraagtekens bij de zuiverheid van de fractie. Wordt er niet teveel rotzooi bij het gratis GFT gegooid. Rova voert geen sorteeranalyses uit op deze fractie, maar er is nog geen GFT-partij afgekeurd. (bron: Afval augustus 2017).
- In Rijssen-Holtten hebben na de invoering van gratis GFT ca. 3.000 huishoudens de GFT-container (140 liter) vervuild voor een grotere (240 liter). Wij kunnen een vergelijkbare ruiling verwachten.

Planning:

- Vanaf 1 januari 2018 is de inzameling van GFT gratis.

In onderstaande tabel zijn de relevante afvalstromen benoemd die met een (mini)container bij de inwoners worden ingezameld. Opvallend is dat met de invoering van de PMD-container de hoeveelheid ingezameld PMD fors is gestegen. Daarnaast is de hoeveelheid ingezameld restafval flink gedaald (meer dan de ingezamelde hoeveelheid PMD), maar is er ook een stijging bij de ingezamelde hoeveelheden GFT en OPK. Door de gescheiden inzameling van PMD zijn de inwoners afval bewuster geworden en dat leidt tot een verhoging van de verschillende fracties.

Hoeveelheden afval 2015-2017(tonnage)

	2017 prognose	2016	2015
Restafval	5157	6441	6610
GFT	4627	4327	4371
Papier (OPK)	2096	2053	2137
Verpakkingen (PMD)	1047	258	266

Om de goede lijn door te trekken is een extra inspanning in de GFT-inzameling nodig. Momenteel bestaat nog ca. 36% van het afval in de grijze container uit organische grondstoffen (GFT). Dat is ruim een derde van het totale restafvalaanbod. Bij de hoogbouw is dit zelfs 56%. Dit GFT is uitstekend geschikt om biogas uit te winnen en/of hoogwaardige compost van te maken. Bij een sub-analyse van dit GFT-afval blijkt dat twee derde van de GFT-stroom bestaat uit resten van groente en fruit (voedselresten) uit de keuken. Het GFT in het restafval wordt verbrand en is zodoende niet meer inzetbaar als grondstof of voor hergebruik. Tevens is de verwerking van restafval duurder dan het composteren en/of vergisten van het GFT. Het vermijden van GFT in het restafval levert een grote bijdrage aan de doelstelling van 50 kg restafval in 2030. De hoeveelheid restafval neemt dan af van 5157 ton naar 4122 ton restafval. Dit komt overeen met ca. 115 kg restafval per inwoner. Daarmee wordt een grote stap gezet naar het tussendoel van slechts 100 kg restafval in 2020 en het einddoel: 50 kg per inwoner in 2030.

Kortom er zijn meerdere motieven om het GFT zoveel mogelijk uit het restafval te houden. Een belangrijke schakel daarin is de gebruiker. Hoe kan het gedrag van de inwoner zodanig worden beïnvloed dat een betere scheiding ontstaat en er meer GFT in de groene bak komt.

Relevante eerdere besluiten:

Toekomstvisie Hellendoorns Afvalbeleid
"Naar een afvalloos Twente"

Gefaseerde invoering (mini)containers voor de inzameling van oud papier en karton bij hoog- en laagbouw

Nota intensiveren inzameling verpakkingsmaterialen

Bedrag van € 30,00 terug naar de burger

College 30 oktober 2012 (12INT01422);

College 2 september 2013 (13INT02698)

College 8 april 2014 (13INT03135);

College 6 juni 2016 (15INT03432);

Begrotingsraad 6 november 2017

Doelstelling:

Intensiveren van de gescheiden inzameling van GFT om verder invulling te geven aan het streven van een afvalloos Hellendoorn in 2030 en de tussendoelstelling van 100 kg restafval per inwoner in 2020.

Oplossing:

Tot nu toe wordt de gft-container elke twee weken geleegd. Bij de hoogbouw en de recreatiewoningen zijn geen aparte voorzieningen voor GFT aanwezig. Daarnaast kunnen de inwoners groenafval brengen naar het afvalbrengpunt. In het najaar is er een bladcampagne (bladkorven) en in de eerste weken van het nieuwe jaar is er de kerstboom-inzameling. Ondanks deze inspanningen is het aandeel GFT in het restafval nog steeds hoog. Een pasklare GFT-jas die alle gemeenten kunnen aantrekken bestaat niet. Ervaringen opgedaan bij andere gemeenten kunnen wel helpen bij de onderbouwing van uit te voeren plannen. Zo blijkt dat er bij Diftar-gemeenten minder restafval wordt opgehaald, maar ook minder GFT. Gemeenten(diftar) hebben baat bij het kosteloos inzamelen van GFT-afval. Een nultarief blijkt de snelste en voordeligste manier om het scheidingspercentage te laten stijgen. Angst voor vervuiling van het GFT-afval is onterecht, zo blijkt uit onderzoek van de Vereniging van Afvalbedrijven.

Er zijn ca. 15.100 aansluitingen in Hellendoorn, waarvan ca. 3.500 aansluitingen geen gebruik maken van de GFT-container. Dit zijn ca. 1.800 appartementen en recreatiewoningen en ca. 1.700 laagbouwwoningen (kleinbehuisden en/of weinig tuin). Er is geen specifiek gedeelte (bijvoorbeeld buitengebied) in de gemeente waar helemaal geen GFT-containers zijn uitgezet.

De huidige GFT-containers zijn in 1995 aangeschaft. Dat betekent dat de containers al meer dan 20 jaar in gebruik zijn. De investering in nieuwe containers is al jaren naar achteren geschoven. De laatste jaren merken we dat een toenemend aantal containers mankementen vertoont. Met de invoering van gratis GFT-inzameling is de verwachting dat er veel containerruilingen zullen zijn (van 140 liter naar 240 liter). Vervanging door nieuwe containers (grijze bak met groen deksel) is dan een goed moment. Tevens kunnen de containers dan ook voorzien worden van de chip, zodat herkenning en monitoring mogelijk is. Indien gewenst is het voor

- De huidige uitstaande GFT-containers worden in maart omgewisseld en vervangen door nieuwe GFT-containers. Een deel van deze containers kan opnieuw gebruikt worden, de GFT-containers (Milko) uit 1995 gaan retour fabriek en worden gerecycled. De inwoners kunnen aangeven welk volume ze uitgeleverd willen krijgen. Deze nieuwe containers worden voorzien van een chip (net zoals bij de containers voor OPK en PMD is gedaan).
- Bij de start besteden we ruime aandacht aan het doorvoeren van een nultarief voor de GFT-inzameling en de noodzaak om GFT zoveel mogelijk apart in te zamelen. Daarbij is ook aandacht voor voedselverspilling en het zelf composteren.
- In januari gaan we de inwoners vragen naar de voorkeur van volumegrootte van de nieuwe container.

Financiële consequenties:

Inzamelen van GFT voor een nultarief betekent dat de daarmee gepaard gaande kosten op een andere wijze doorgerekend moeten worden. Daarnaast wordt voorgesteld de éénmalige teruggave van € 30,00 per 1 januari 2018, te laten vervallen. Daarmee ontstaat een relatief scheef beeld voor de diverse gebruikers in de nieuwe afvaltarievering (zie bijlage 1). Met name de bewoners van hoogbouw en recreatiewoningen zullen in 2018 extra bijdragen aan de afvalinzameling- en verwerking. Oorzaken van deze verhoging zijn het stoppen met de teruggave van € 30,- en de hoogbouw en recreatiewoningen hebben nooit meebetaald aan de GFT-inzameling. Verder hebben de hoogbouw en de recreatiewoningen een hoge service gehad door de wekelijkse inzameling van restafval, PMD en oud papier. Deze kosten zijn tot nu toe niet doorberekend aan de hoogbouw en recreatiewoningen.

Het meerjarige beeld laat zien dat we voor de jaren 2019 en verder meer afvalstoffenheffing ontvangen dan we aan kosten maken. Dat verschil is circa € 200.000,--. Deze overdekking zetten we nu in om een deel van het wegvallen van de afvalstoffenheffing op de GFT-containers te compenseren. Daarnaast worden de kosten deels betaald door een verhoging van de restafvalcontainers met € 10,- per jaar. De overige kosten komen in 2018 ten laste van de voorziening (€ 73.781,--). Vanaf 2019 stijgt de basisheffing volgens de huidige berekening met € 10,-. Bij de tarievenberekening van 2019 bekijken we of deze verhoging nodig is of beperkt kan blijven. Omdat de verwerkingskosten van GFT bij Twence volgend jaar fors lager worden (van € 53,51 naar € 32,00) vallen de financiële gevolgen mee.

Er gaat minder restafval (hoger tarief) naar Twence en dat levert een financieel voordeel op.

In bijlage 1 is voor verschillende groepen een financiële uitwerking gemaakt voor het invoeren van een nultarief voor de GFT. De basisheffing zal dan in 2018 met ca. € 2,04 per aansluiting omhoog gaan, bovenop de € 30,- vanwege het beëindigen van de korting die in 2015 en 2016 op de basisheffing gegeven werd. De basisheffing komt dan op € 98,16 per aansluiting. In deze berekening is nog geen rekening gehouden met eventueel verminderd aanbod van restafval (minder verbrandingskosten) en het aantal huishoudens dat gaat wisselen van 240 liter restcontainer naar 140 liter restcontainer. De verwachting is dat het aantal mutaties bij de restcontainers zal meevallen, mede omdat de hoeveelheid GFT in het restafval een gewichtspercentage is en niet een volumepercentage (zoals bij PMD).

De hoogbouw betaalt momenteel niet mee aan de kosten voor GFT-inzameling (alleen basisheffing en restcontainer). Door de kosten voor de GFT-inzameling in de basisheffing te stoppen worden de kosten voor de afvalinzameling voor de hoogbouw duurder. Daar staat tegenover dat de service voor de hoogbouw (wekelijkse inzameling restafval, PMD en Oud Papier) veel hoger is dan bij laagbouw. Daarnaast willen we ook de hoogbouw betrekken bij de verdere gescheiden inzameling en daarvoor moet ook extra tijd en mogelijk middelen ingezet worden om dit te bereiken. Hiermee zijn de nodige kosten gemoeid. In de bijlage zijn de kosten voor de hoogbouw en de recreatiewoningen € 40,- hoger dan in 2017. Het grootste effect komt door de beëindiging van de € 30,- teruggave.

Om de afvalscheiding te maximaliseren is solidariteit noodzakelijk.

Huishoudens met veel GFT kunnen een extra container ontvangen. Voor een extra GFT-container wordt eenmalig een bedrag van € 50,- betaald (kosten aanschaf minicontainer en handelingskosten).

De vervanging van de huidige GFT-containers door nieuwe GFT-containers met containerherkenning (chip) zorgt voor een verwachte kostenpost van circa € 400.000,00 en kan ten laste van het reguliere investeringsbudget worden gebracht.

Personele consequenties:

n.v.t.

Juridische consequenties:

n.v.t.

Informatisering / Automatisering:

n.v.t.

Burger- en overheidsparticipatie:

Inschakelen van de duurzaamheidsambassadeurs om voedselverspilling en gratis GFT-inzameling te promoten bij de eigen leden en de directe omgeving.

Communicatie:

Lokaal:

We gaan een GFT-campagne starten (vergelijkbaar met de PMD-campagne).

Regionaal:

Regionaal wordt er de komende jaren veel aandacht besteed aan voedselverspilling. In het vervolgtraject "Naar een afvalloos Twente" is een projectgroep actief om de gestelde doelstellingen in 2030 te behalen. Communicatie is daarbij een belangrijk onderdeel. Vooral als de communicatie regionaal opgepakt kan worden is de impact groter. De deelnemende gemeenten hebben financiële middelen ter beschikking gesteld om hier concrete invulling aan te geven. Met gebruikmaking van deze communicatiemiddelen zullen wij ook het thema voedselverspilling onder de aandacht van onze inwoners brengen. Daarnaast gaan we eigen (lokale) thema's op het gebied van GFT onder de aandacht brengen.

Composteren:

Zelf composteren van groente-fruit en tuinafval is milieuvriendelijker dan apart inleveren. Het bespaart energie voor transport en verwerking. Het afval wordt ter plekke verwerkt en het compost kan in eigen tuin worden gebruikt. Deze methode is vooral geschikt in het buitengebied en bij inwoners met grotere tuinen.

Voedselverspilling:

Naast communicatie over het op een goede manier scheiden van GFT is ook van belang dat de hoeveelheid GFT vermindert. Per jaar gooit een huishouden gemiddeld 50 kilo voedsel ongebruikt weg. Dit is niet alleen verspilling van voedsel zelf, maar ook van de energie die nodig is voor het telen, bewerken, verpakken bewaren en vervoeren van voedingsmiddelen. En jammer van het geld: per jaar verdwijnt er € 155,- in de vuilnisbak. De belangrijkste vuistregels om te voorkomen dat voedsel moet worden weggegooid zijn: **koop op maat, bewaar voedingsmiddelen zorgvuldig en kook op maat.**

Overige consequenties:

Afname van de hoeveelheid GFT in de restafvalcontainer kan ervoor zorgen dat een deel van de inwoners kiest voor een kleiner volume restafvalcontainer (140 liter). Dit heeft dan gevolgen voor de inkomsten. De verwachting is dat slechts een gering deel van de inwoners de keuze voor een kleiner volume restafval zal maken.